

3. POREZ NA DOHODAK

PROMJENE U OPOREZIVANJU DOHOTKA

Zakon o porezu na dohodak koji je stupio na snagu **1. siječnja 2001. godine** (NN 127/00) dva puta je mijenjan:

1. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 150/02) od **1. siječnja 2003. godine** oporezivanje dohotka doživjelo je veće promjene:

- povećanje osnovnog osobnog odbitka sa 1.250 kuna na 1.500 kuna (za umirovljenike sa 2.500 na 2.550 kuna)
- izmjenu osnovnih osobnih odbitaka za područja posebne državne skrbi
- izmjenu faktora osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu
- uvođenje četvrte porezne stope od 45% i drugačijih raspona porezne osnovice za primjenu stopa
- uvođenje poreznih olakšica za izdatke za zdravstvenu zaštitu, te za stambene potrebe
- izmjenu u oporezivanju dohotka od imovine i dohotka od kapitala.

2. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 163/03) od **16. listopada 2003. godine** uvedene su slijedeće izmjene:

- porezne olakšice za poticanje istraživanja i razvoja
- porezne olakšice za školovanje i usavršavanje poduzetnika i njihovih zaposlenika.

TKO PLAĆA POREZ NA DOHODAK

Obveznik poreza na dohodak je **domaća i inozemna fizička osoba** koja ostvaruje dohodak. Dakle, porezni je obveznik pojedinac, a ne poduzeće. To je pojedinac koji prima plaću, mirovinu ili autorski honorar, realizira dividendu, ostvaruje dohodak prodajom stana, posjeduje obrt koji mu donosi dohodak i sl.

ŠTO SE SMATRA DOHOTKOM

Dohodak se definira kao **razlika primitaka i izdataka** nastalih tijekom poreznog razdoblja, koji se utvrđuju načelom blagajne, tj. tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata.

Porez na dohodak plaća se na pet oblika dohotka:

- na dohodak od nesamostalnog rada
- na dohodak od samostalne djelatnosti
- na dohodak od imovine i imovinskih prava
- na dohodak od kapitala
- na dohodak od osiguranja.

3.1. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA

ŠTO JE NESAMOSTALNI RAD

Nesamostalan je rad svaki rad u kojemu posloprimac radi po uputama svojeg poslodavca. Posloprimac ne snosi nikakav poslovni rizik, a u posao ulaže samo svoj rad, dok poslodavac određuje uvjete rada kao što su mjesto, vrsta i vrijeme rada.

Primitke od nesamostalnog rada čine:

- plaće
- mirovine
- potpore i nagrade iznad propisanih iznosa
- premije osiguranja koje plaćaju poslodavci za svoje zaposlene
- stipendije iznad propisanih iznosa
- poduzetnička plaća
- primanja koja poslodavac umjesto u novcu nadoknađuje posloprimcu u stvarima, npr. davanjem zgrada ili automobila na korištenje, nadoknađivanjem najamnine za stanovanje, odobravanjem povoljnih kamata na kredite i sl.

UTVRĐIVANJA DOHOTKA

Dohodak od nesamostalnog rada razlika je između svih oblika gore navedenih primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja.

Izdatke pri ostvarivanju dohotka od nesamostalnog rada čine:

- uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz plaće
- premije po osnovi životnog osiguranja, dopunskoga zdravstvenog i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja također se smiju odbiti od primitaka¹
- osobni odbici.

Na tako dobiveni dohodak primjenjuju se četiri porezne stope od **15, 25, 35 i 45 % te prirez porezu na dohodak** da bi se dobio iznos mjesečnog predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Tako utvrđeni predujam poreza na račun Porezne uprave (PU) uplaćuje poslodavac za zaposlenika, odnosno isplatitelj mirovine za umirovljenika. Ako je porezni obveznik tijekom godine primao samo plaću ili mirovinu, ne treba podnositi PU godišnju poreznu prijavu jer se porez koji je isplatitelj za njega uplatio smatra konačno uplaćenim porezom.

No porez se na sve oblike nesamostalnog rada ne plaća na navedeni način. Tako se za rad do 10 dana ili 80 sati u mjesecu, uz naknadu do 1.500 kuna, plaća porez po stopi od **15%** i smatra se konačno uplaćenim porezom.

¹ Ove premije smatraju se izdatkom pri utvrđivanju svih oblika dohotka, a ne samo dohotka od nesamostalnog rada (vidi točku 3.5.).

Primjer izračuna poreza na dohodak od plaće

Primjer se odnosi na bruto plaću od 7.137,01 kuna ostvarenu u Zagrebu (prirezi 18%), za poreznog obveznika koji uzdržava dvoje djece te ostvaruje ukupne osobne odbitke po faktoru 2,01 od osnovnoga osobnog odbitka (tj. faktor 1 za poreznog obveznika + 0,42 za prvo dijete + 0,59 za drugo dijete = 2,01). Tim se faktorom množi iznos osnovnoga osobnog odbitka od 1.500 kuna da bi se dobio iznos ukupnoga osobnog odbitka od 3.015,00 kuna. Za obveznika koji je u drugom stupu mirovinskog osiguranja obvezni doprinosi iznose 1.427,40 kune tj. 15% bruto plaće za I. stup (1.070,55 kuna) i 5% za II. stup (356,85 kuna).

1. BRUTO PLAĆA		7.137,01
2. OBVEZNI DOPRINOSI		1.427,40
3. DOHODAK (1.-2.)		5.709,61
4. OSOBNI ODBICI	1.500*2,01	=3.015,00
5. OSNOVICA ZA POREZ (3.-4.)	5.709,61 – 3.015,00	=2.694,61
Porez 15%	2.694,61* 15%	= 404,19
Porez 25%	0,00* 25%	= 0,00
Porez 35%	0,00* 35%	= 0,00
Porez 45%	0,00* 45%	= 0,00
Ukupno porez		= 404,19
Prirez	404,19*18%	= 72,75
6. UKUPNO POREZ I PRIREZ		476,94
7. NETO PLAĆA (3.-6.)		5.232,67

Što je prirez porezu na dohodak

Prirez je dodatni porez koji se plaća povrh poreza na dohodak, a služi za financiranje jedinica lokalne samouprave. Njegova je osnovica porez na dohodak, a na temelju Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, visinu prireza određuje lokalna vlast. Općine i gradovi mogu uvesti prirez porezu na dohodak i to:

1. općina po stopi do 10%,
2. grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi do 12%,
3. grad s više od 30.000 stanovnika po stopi do 15%,
4. Grad Zagreb po stopi do 30%.

Prirez porezu na dohodak prihod je jedinice lokalne samouprave u kojoj porezni obveznik ima svoje prebivalište ili uobičajeno boravište.

Porez po odbitku

Porez po odbitku ili, kako se još naziva porez u izvoru ili konačan porez jest porez koji isplatelj dohotka (plaće, mirovine, dividendi i sl.) uplaćuje PU za poreznog obveznika. Na primjer, poslodavac uplaćuje porez na dohodak i prirez PU izravno iz plaće svojih zaposlenika. Zaposlenik dobiva neto plaću jer je porez na dohodak i

prireza za njega već platio njegov poslodavac. Zato zaposlenik ako je tijekom godine primao samo plaću ne treba podnositi PU godišnju poreznu prijavu jer se porez i prirez koji je za njega tijekom godine uplaćivao poslodavac smatra konačno obračunanim i plaćenim porezom i prirezom.

Što je porezna kartica

Svaki poslodavac mora voditi poreznu kraticu za svoje posloprimce, a isplatitelji mirovine za umirovljenike. Na njoj se nalaze temeljni porezni podaci vezani za poreznog obveznika. Porezna se kartica sastoji se od tri obrasca:

1. Obrazac PK sadrži opće podatke o posloprimcu (ime, prezime, matični broj građana) i podatke vezane za osobni odbitak (faktore osobnog odbitka za poreznog obveznika i uzdržavane članove njegove obitelji). Obrazac PK izdaje besplatno PU kada posloprimac počinje prvi put raditi i ona ga prati na svim njegovim budućim radnim mjestima. Obrazac PK pohranjen je kod poslodavca. Ako se porezni obveznik oženi i uzdržava ženu i dijete, mora u PU prijaviti te uzdržavane članove svoje obitelji, a tada ima i pravo na veći faktor osobnog odbitka. Ta se promjena bilježi na obrascu PK.

2. Obrazac PK-1 sadrži podatke o posloprimcu i poslodavcu, ali i mjesečni iznos plaće, obveznih doprinosa, premije osiguranja, osobnih odbitaka, uplaćenog poreza i prireza. Obrazac PK-1 popunjava poslodavac i mora ga predati PU najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za proteklu godinu.

3. Obrazac PK-2 sadrži iste podatke kao PK-1, ali bez podataka o osobnim odbicima. Ispunjava se kada posloprimac radi kod još nekoliko poslodavaca, ali kod kojih mu se ne priznaju osobni odbici. Naime, osobni se odbici priznaju za rad kod samo jednog poslodavca.

3.2. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI

ŠTO SE SMATRA SAMOSTALNOM DJELATNOŠĆU

Samostalnom se djelatnošću smatraju sve djelatnosti koje imaju **obilježja samostalnosti** (djelatnost se obavlja za svoj račun i na vlastitu odgovornost), a cilj joj je trajno stjecanje dohotka.

Dohodak od samostalne djelatnosti čine:

- dohodak od obrta
- dohodak od slobodnih zanimanja
- dohodak od poljoprivrede i šumarstva
- dohodak od drugih samostalnih djelatnosti.

Obrt podrazumijeva različite proizvođačke, trgovačke, uslužne i slične djelatnosti određene Zakonom o obrtu. Obrtničkom se djelatnošću smatra i prodaja više od tri nekretnine ili imovinska prava iste vrste u razdoblju od pet godina.

Slobodna zanimanja obavljaju, na primjer, liječnici, veterinari, novinari, književnici, umjetnici, izumitelji, prevoditelji, znanstvenici, književnici, predavači i sl.

Porez na dohodak od **poljoprivrede i šumarstva** plaća se ako je osoba koja se bavi tim djelatnostima obveznik PDV-a.

Druge samostalne djelatnosti obavljaju zastupnici u Saboru, članovi upravnih i nadzornih odbora, stečajni upravitelji te, povremeno, znanstvenici, stručnjaci, umjetnici, novinari i sl.

UTVRĐIVANJE DOHOTKA

Općenito, dohodak od samostalne djelatnosti jednak je razlici između **poslovnih primitaka i izdataka vezanih** za obavljanje posla.

Poslovni primici jesu dobra (u obliku novca, stvari, materijalnih prava, usluga i dr.) ostvarena po tržišnoj vrijednosti tijekom poreznog razdoblja.

Poslovni izdaci su pak svi odljevi dobara koji nastaju s ciljem ostvarenja primitaka. To su izdaci za materijal, robu, energiju, plaće osoblja (s porezima i doprinosima), amortizacija dugotrajne imovine, i sl. Obrtnici mogu uvećati poslovne izdatke poreznog razdoblja i za izdatke po osnovi dodatnog, djelomičnog ubrzanog ili jednokratnog otpisa opreme, poslovnih objekata i nematerijalne imovine koja se koristi za istraživanje i razvoja (patenti i licencije) nabavljenih u istom poreznom razdoblju. Time se u poreznoj godini smanjuje dohodak i porezna osnovica, a time i sam porez na dohodak i prirez.

Dakle, kada utvrde poreznu osnovicu kao razliku svih primitaka i svih izdataka, porezni obveznici na tako utvrđenu osnovicu plaćaju predujam poreza na dohodak po stopama od **15, 25, 35 i 45%** (plus prirez). No to ne znači da je time njihova porezna obveza prema PU završena. Tek se godišnjom poreznom prijavom utvrđuje njihova konačna porezna obveza.

Navedeni se porezni postupak uglavnom primjenjuje za obrt, slobodna zanimanja i poljoprivrednike. Postupak prema povremenim samostalnim autorima nešto je drugačiji. Pri isplati dohotka samostalnim autorima porez na dohodak obračunava se po odbitku. Tako se autoru priznaju paušalni troškovi u visini od 25 % ostvarenog dohotka (odnosno za znanstvenike, umjetnike, stručnjake, novinare i sl. 40%), a na razliku ostvarenog dohotka i tako priznatih troškova plaća se porez od **35%** (plus prirez). Uplaćeni se porez smatra konačno utvrđenim porezom na dohodak, a porezni obveznici nisu dužni podnositi godišnju poreznu prijavu.

Mogućnost paušalnog oporezivanja postoji za one obrtnike, slobodna zanimanja te za osobe koje se bave poljoprivredom i šumarstvom, a koji nisu obveznici PDV-a. Tako se njihov porez može odrediti u obliku paušalnoga mjesečnog iznosa, a ne na temelju poslovnih rezultata iz njihovih poslovnih knjiga.

Tko mora voditi poslovne knjige

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost, bave se slobodnim zanimanjima ili poljoprivredom i šumarstvom utvrđuju svoj dohodak na temelju poslovnih knjiga.

Oni vode ove knjige poslovne:

1. knjigu primitaka i izdataka u kojoj se vodi evidencija o dnevnim i ukupnim izdacima i primicima u poreznom razdoblju,
2. evidenciju o tražbinama i obvezama, tj. evidenciju svih ispostavljenih ili primljenih računa koji još nisu naplaćeni odnosno plaćeni,
3. knjigu prometa u koju se upisuju podaci o dnevnom gotovinskom prometu. To je evidencija u koju se na kraju radnog dana upisuju podaci o primicima naplaćeni u gotovu novcu i čekovima,
4. popis dugotrajne imovine za stvari i prava čija nabavna cijena iznosi više od 1.000 kuna ili je njezin vijek trajanja dulji od godine dana. Popis služi za utvrđivanje amortizacije dugotrajne imovine koja se priznaje kao izdatak, a izračunava se u skladu s Pravilnikom o amortizaciji.

Porezni obveznici koji obavljaju povremene samostalne djelatnosti mogu, ali nisu obvezni, voditi poslovne knjige.

Promjena načina oporezivanja

Osobe koje se bave obrtom, slobodnim zanimanjima te poljoprivredom i šumarstvom na vlastiti zahtjev mogu plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak. Na temelju pisanog zahtjeva obveznika PU izdaje rješenje prema kojemu obveznik mora postupati sljedeće tri godine.

3.3. DOHODAK OD IMOVINE I IMOVINSKIH PRAVA

Dohodak od imovine i imovinskih prava ostvaruje se iznajmljivanjem nekretnina (stanova, soba ili postelja), pokretnina i imovinskih prava, prodajom nekretnina te ustupanjem imovinskih prava.

Pri **iznajmljivanju nekretnina** i pokretnina porez na dohodak plaća se na iznos najamnine umanjen za 30% na ime troškova nastalih radi iznajmljivanja. Pri iznajmljivanju apartmana i soba turistima za koje je plaćena boravišna pristojba priznaju se troškovi u visini od 50% ostvarene najamnine. Porez na dohodak plaća se u obliku predujma po stopi od **15%** (plus prirez). Tako utvrđeni porez smatra se konačnim porezom i za taj dohodak porezni obveznik ne može (čak i ako to želi) podnositi poreznu prijavu. Ovim poreznim obveznicima nije dana mogućnost umanjenja porezne osnovice za osobni odbitak, pa tako ni za osobni odbitak po osnovi izdataka za zdravstvene i stambene potrebe, te dana darovanja. Ove se odredbe odnose isključivo na porezne obveznike koji po osnovi iznajmljivanja nisu obveznici PDV-a. Ako su obveznici PDV-a tada dohodak utvrđuju na temelju poslovnih knjiga kao dohodak od samostalnog rada, a ne kao dohodak od imovine.

Dohodak od **prodaje nekretnina** ne oporezuje se ako je nekretnina prodana nakon tri godine od dana nabave, odnosno ako je služila za stanovanje poreznog obveznika, tj. ako je u neposrednoj vezi s razvodom braka te nasljeđivanjem. Ako se pak nekretnina prodaje prije isteka tri godine od dana nabave ili ako nije služila za stanovanje poreznog obveznika te ako nije u vezi s razvodom braka i nasljeđivanjem, plaća se porez na dohodak od prodaje nekretnina. Predujam poreza plaća se jednokratno na ostvareni dohodak po stopi od **35%** (plus prirrez) i za njega porezni obveznici ne mogu podnositi poreznu prijavu te se taj porez smatra konačno plaćenim porezom. Ostvareni dohodak čini razliku između tržišne vrijednosti nekretnine i nabavne vrijednosti uvećane za inflaciju.

Porez na dohodak od **imovinskih prava** plaća se kao predujam poreza po odbitku po stopi od **25%** (plus prirrez) bez osobnog odbitka. Imovinska prava čine autorska prava na pisana, glazbena, znanstvena i slična djela, prava na korištenje prirodnih bogatstava, tehnološke postupke, polovne adresare i sl. Ako pak porezni obveznik prodaje imovinsko pravo tada plaća predujam poreza na dohodak po stopi od **35%** (plus prirrez) kao i u slučaju prodaje nekretnine.

3.4. DOHODAK OD KAPITALA

Dohotkom od kapitala smatraju se:

- primici po osnovi **dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu** na koje se plaća predujam poreza na dohodak po stopi od **15%** (plus prirrez).
- **izuzimanja imovine i korištenje usluga** od vlasnika i suvlasnika poduzeća za njihove osobne potrebe na što se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od **35%** (plus prirrez).
- primici po osnovi **udjela u dobiti članova uprave ili zaposlenika koje ostvaruju dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica** na koje se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku od **15%** (plus prirrez).
- **kamate** na koje se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od **35%** (plus prirrez). Oporezivanju podliježu kamate koje fizičke osobe ostvaruju od drugih fizičkih i pravnih osoba za dane kredite i zajmove, dok su kamate na štednju izuzete od oporezivanja.

Valja naglasiti da se dohotkom od kapitala ne smatraju primici na osnovi dividendi i udjela u dobiti kada su oni iskorišteni za povećanje temeljnog kapitala poduzeća. Osnovica za oporezivanje dohotka od kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim navedenim osnovama bez priznavanja izdataka. Porez na dohodak od kapitala plaća se u obliku predujma poreza po odbitku, tj. isplatelj pri svakoj isplati dohotka od kapitala mora uplatiti PU predujam poreza na tako ostvaren dohodak. Uplaćeni se predujam poreza smatra konačno uplaćenim porezom na godišnjoj razini, pa porezni obveznici ne moraju za taj dohodak podnositi godišnju poreznu prijavu.

Razlika dividende i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu

Dividenda je prihod koji pojedinac ostvari na temelju vlasništva vrijednosnog papira. Primjerice, ako "Kraš" dobro posluje, vlasnik dionice "Kraša" na kraju godine dobiva dividendu. Ako pak neka osoba osniva poduzeće sa svoja tri partnera, od kojih svaki ulaže dio kapitala, sva tri imaju pravo na dio dobiti poduzeća na temelju svojeg uloga u kapitalu.

3.5. DOHODAK OD OSIGURANJA

Premije životnoga osiguranja koje imaju obilježja štednje, dopunskoga zdravstvenoga i dobrovoljnoga mirovinskoga osiguranja uplaćene tuzemnim osiguravateljima do visine od 1.050 kuna mjesečno priznaju se kao izdatak pri utvrđivanju dohotka. Bez obzira na to koju vrstu dohotka primete (plaću, honorar, dohodak od obrta ili iznajmljivanja stana) taj izdatak umanjuje vašu poreznu osnovicu.

No primici po osnovi životnoga osiguranja i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja smatraju se dohotkom ako su premije osiguranja bili oslobođene oporezivanja.

Dakle, premije osiguranja koje uplaćujete tijekom vašega radnog vijeka oslobođene su poreza na dohodak do iznosa 1.050 kuna mjesečno, no jednom kada u svojim poznim godinama počnete primati dohodak od tog osiguranja, na takav dohodak morate platiti porez na dohodak.

No što je dohodak od osiguranja i kako se on oporezuje? Primicima od životnoga i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja smatraju se svote koje isplati osiguravatelj, ali samo do visine uplaćenih premija osiguranja, a koje su u tom razdoblju bile oslobođene poreza. Prema tome, dohotkom od osiguranja ne smatraju se kamate i udjeli u dobiti koje isplaćuje osiguravatelj. Oporezuje se samo ono što je prilikom uplata premija bilo oslobođeno poreza na dohodak. Na taj iznos osiguravatelj obračunava i uplaćuje porez na dohodak po odbitku po stopi od **15%** (plus prirez), što se smatra konačnim porezom za koji obveznici nisu dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu.

ŠTO SE NE SMATRA DOHOTKOM

Primici koji se ne smatraju dohotkom jesu:

- kamate na kunsku i deviznu štednju, te na žiro račune i tekuće račune
- kamate na vrijednosne papire izdane u skladu s posebnim zakonom, iako se oporezuju kamate koje fizičke osobe ostvare po drugim osnovama
- primici od otuđenja financijske imovine ako to nije djelatnost poreznog obveznika, tj. ne oporezuju se kapitalni dobiti od financijske imovine
- darovanja za zdravstvene potrebe pod određenim uvjetima
- mirovine iz inozemstva.

Dohotkom se također ne smatraju ni određena primanja za koja fizičke osobe ne pružaju tržišne protuusluge (razne socijalne potpore, nasljedstva i darovi, odštete i sl.), kao ni primici po osnovi osiguranja stvari, života i imovine. Međutim, primici po osnovi životnoga osiguranja i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja mogu se smatrati dohotkom od osiguranja, i to ako su premije tih osiguranja prilikom uplate bile oslobođene oporezivanja.

POREZNE STOPE

Porez na dohodak plaća se po četiri stope, i to od 15, 25, 35 i 45%. Visina stopa vezana je za visinu osnovnoga osobnog odbitka. Kako mjesečni osnovni osobni odbitak iznosi 1.500 kuna, stope poreza na dohodak izgledaju ovako:

- **15%** do 3.000 kuna mjesečno
- **25%** između 3.000 i 6.750 kuna mjesečno
- **35%** između 6.750 i 21.000 kuna mjesečno
- **45%** iznad 21.000 kuna mjesečno.

Na porez na dohodak obračunan pomoću navedenih stopa primjenjuje se još i prirez porezu na dohodak u onim gradovima i općinama koji su propisali obvezu plaćanja prireza.

Osim navedenih poreznih stopa po kojima se obračunava porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi postoji još niz stopa po kojima se plaćaju porezi po odbitku za razne vrste dohodaka i za koje nije potrebno podnošenje godišnje porezne prijave (vidi točke 3.2.-3.5.).

OSOBNI ODBICI

Osobni su odbici iznosi dohotka koji nisu oporezivi, tj. koji umanjuju poreznu osnovicu jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak koji služi za pokrivanje osnovnih životnih potreba poreznog obveznika, tzv. egzistencijalni minimum. Osobni odbitak koji se odobrava za poreznog obveznika naziva se osnovnim osobnim odbitkom, a odbici za bračnog druga, djecu i druge uzdržavane osobe nazivaju se osobnim odbicima za uzdržavane članove obitelji.

Osnovni osobni odbitak

- za sve porezne obveznike iznosi 1.500 kuna mjesečno
- za umirovljenika iznosi do visine mirovine, a najviše 3.000 kuna mjesečno
- za osobe s prebivalištem na područjima od posebne državne skrbi treće skupine 2.250 kuna mjesečno, druge skupine 3.000 kuna mjesečno i prve skupine 3.750 kuna mjesečno. No pri obračunu plaća za ove porezne obveznike primjenjuje se osnovni osobni odbitak od 1.500 kuna mjesečno, a prethodno navedeni povećani osnovni osobni odbici ostvaruju se podnošenjem godišnje porezne prijave.

Osobni odbici za uzdržavane članove obitelji

Porezni obveznik koji uzdržava suprugu, djecu i druge članove obitelji osim osnovnoga osobnog odbitka od dohotka može odbiti i osobne odbitke za uzdržavane članove obitelji. Osobni odbici za uzdržavane članove obitelji izražavaju se faktorima u odnosu prema osnovnom osobnom odbitku:

Faktor u odnosu prema osnovnom osobnom odbitku od 1.500 kn	Uzdržavani član	Mjesečni iznos osobnog odbitka (kn)	Godišnji iznos osobnog odbitka (kn)
1,00	porezni obveznik	1.500	18.000
0,40	za uzdržavanog člana	600	7.200

0,42	prvo dijete	630	7.560
0,59	drugo dijete	885	10.620
0,84	treće dijete	1.260	15.120
1,17	četvrto dijete	1.755	21.060
		...	...
0,25	uzdržavani invalidni član i invalidnost poreznog obveznika	375	4.500

Osobni odbici za zdravstvene usluge, stanovanje i dana darovanja

Poreznim obveznicima priznaju se kao osobni odbici i troškovi **zdravstvenih usluga i nabave ortopedskih pomagala** najviše do 12.000 kuna godišnje ali pod uvjetom da ti izdaci nisu podmireni iz osnovnog, dopunskog ili privatnog zdravstvenog osiguranja ili dobivenih darovanja. Pravo na ovaj odbitak koristi se u godišnjoj poreznoj prijavi.

Porezni obveznik može također kao osobni odbitak koristiti i izdatke za **stambene potrebe** i to za kupnju i gradnju stambenog prostora, za investicijsko održavanje postojećeg stambenog prostora, za izdatke za kamate po stambenim kreditima, te po osnovi plaćene najamnine za potrebe stanovanja. Porezni obveznik može povećati osobni odbitak najviše do 12.000 kn godišnje po osnovu izdatka za kupnju stana ili kuće odnosno za investicijsko održavanja postojećeg stambenog prostora ili po osnovu plaćenih kamata na kredit za kupnju stana ili kuće. On također može povećati osobni odbitak za 50% plaćene najamnine, a najviše za 12.000 kn godišnje.

Porezni obveznici mogu također kao osobni odbitak prikazati i **dana darovanja** u naravi i novcu u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, športske i vjerske svrhe i to do visine 2% primitaka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava.

KADA NETKO PRESTAJE BITI UZDRŽAVANIM ČLANOM

Ako dohodak ili drugi primici pređu iznos peterostrukog osnovnog osobnog odbitka na godišnjoj razni, tj. ako pređu iznos od 7.500 kuna godišnje tada fizička osoba prestaje biti uzdržavanim članom uže obitelji ili uzdržavanim djetetom.

POREZNA PRIJAVA

Porezna prijava podnosi se PU do kraja veljače za prethodnu kalendarsku godinu. Za dohotke koji se oporezuju po odbitku porezni obveznici ne podnose poreznu prijavu, a porez na dohodak koji isplatiatelj plaća prilikom svake isplate dohotka smatra se konačno plaćenim porezom.

TKO NE MORA PODNIJETI POREZNU PRIJAVU

Ako su porezi, prirezi i doprinosi uredno plaćeni ovi porezni obveznici ne moraju podnijeti poreznu prijavu:

-zaposlenici kod samo jednog poslodavca

- umirovljenici
- zaposlenici koji ne rade dulje od 10 dana (80 sati) mjesečno i za plaću do 1.500 kuna
- članovi predstavničkih i izvršnih tijela
- obveznici koji podliježu paušalnom oporezivanju
- umjetnici iz inozemstva
- obveznici koji su ostvarili autorski honorar od druge samostane djelatnosti, dohodak od iznajmljivanja nekretnine, soba ili apartmana putnicima i turistima, te dohodak od imovinskih prava, kapitala, ili osiguranja.

POREZNE OLAKŠICE

1. Ratni vojni invalidi Domovinskog rata ne plaćaju porez na dohodak od nesamostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti.

2. Utvrđene su i porezne olakšice za obveznike i uzdržavane članove njihove uže obitelji na **područjima posebne državne skrbi**. Tako je osnovni osobni odbitak od 1.500 kuna, koji je inače odobren svim poreznim obveznicima, povećan na 3.750, 3.000 i 2.250 kuna, ovisno o području posebne državne skrbi u kojemu porezni obveznici prebivaju i borave.

Ako porezni obveznici na tim područjima obavljaju samostalnu djelatnost, tada im se ostvareni dohodak umanjuje za 25, 50 odnosno 75%, ovisno o području posebne državne skrbi. Na taj im se način smanjuje osnovica za obračun poreza.

Od toga su izuzeti porezni obveznici koji se bave samostalnom aktivnosti u Vukovaru, i zapošljavaju više od pet radnika, od kojih pola prebiva i boravi u Vukovaru. Oni ne plaćaju porez na dohodak za 2000. godinu i još sljedećih pet poslovnih godina, a nakon toga dohodak će se umanjivati za 75%.

3. Također su dodijeljene neke olakšice **samostalnim umjetnicima i kulturnim djelatnicima**. Donacije samostalnim umjetnicima do 20.000 kuna godišnje ne smatraju se dohotkom, pa stoga ne ulaze u osnovicu za oporezivanje dohotka umjetnika.

4. Porezni obveznici imaju poreznu olakšicu radi **poticanja zapošljavanja**. Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu za iznos plaća i doprinosa na plaću novih radnika smanjiti poreznu osnovicu za razdoblje od godine dana od dana njihova zaposlenja. Na taj je način odbijanje tih plaća omogućeno dva puta: jednom kao izdatak koji smanjuje primitke dohotka, a drugi put kao umanjenje izračunane porezne osnovice.

5. Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu osnovicu poreza na dohodak umanjiti za izdatke za **školovanje i stručno usavršavanje** poduzetnika fizičkih osoba i njihovih zaposlenika i to za iznos stvarno nastalih troškova u poreznom razdoblju. Porezna se osnovica dodatno može umanjiti za izdatke za **istraživanje iz razvoj** i to u visini 100% nastalih troškova iskazanih u poslovnim knjigama.

KAZNE

Za prekršaje učinjene u vezi s porezom na dohodak plaća se novčana kazna u iznosu od 500 do 50.000 kuna.

PROPISI

- Zakon o porezu na dohodak, NN 127/00, NN 150/02, NN 163/03 i NN 30/04.
- Pravilnik o porezu na dohodak, NN 140/03, 188/03 i 198/03
- Pravilnik o samostalnim djelatnostima koje se mogu paušalno oporezivati te načinu utvrđivanja i oporezivanja paušalnog dohotka, NN 90/03
- Pravilnik o amortizaciji, NN 54/01
- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 117/93, 69/97, 33/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02 i 147/03